

[nyheter om eu]

Eurokostymen passar inte alla länder

”Man kan jämföra valutor med klädesplagg”, skriver journalisten och författaren Kajsa Ekis Ekman i Dagens Nyheters kulturdel [8 augusti].

”Varje land har tidigare haft det klädesplagg som passar det. Länderna har kunnat sy in och lägga ut det efter behov. Till exempel devalvera vid kris, eller höja och sänka räntan efter behov. Men när euron infördes skulle alla länder med ens ta på sig samma kläder. Det vara bara det att måtten syddes för att passa vissa länder – som Tyskland och Frankrike. För andra länder, som Grekland, passar kostymen dåligt.”

Kajsa Ekis Ekmans metafor är mitt i prick. De 17 medlemmarna i EU:s valutaunion befinner sig i olika ekonomisk utvecklingsnivå och uppvisar idag stora och växande skillnader i produktivitet och kostnadsläge, konstaterar ekonomen Stefan de Vylder i Svesnka Dagbladet:

”Ett tiotal medlemsländer saknar internationell konkurrenskraft, vilket inte minst beror på att euron, till följd av Tysklands låga inflation och exportframgångar, blivit kraftigt övervärderad för de svagare ekonomierna.

För att stärka sin konkurrenskraft tvingas krisländerna i dag genomföra en drastisk sänkning av kostnader och löner. Så länge de är inlåsta i samma valutaunion som Tyskland och Frankrike återstår endast en kapplöpning nedåt: en obönhörlig försämring av löner och välfärd. Den kombination av

nya lån och deflationspolitik som i dag ordinerats gör att ländernas insolvens förvärras ytterligare. Skuldbördan blir tyngre och tyngre.

En deflationspolitik har också en annan hake: effekterna på realräntan. I en valutaunion är den nominella räntan gemensam. Realräntan, det vill säga skillnaden mellan den nominella räntan och inflationen, varierar däremot i enlighet med varje lands inflation. Om krisländerna lyckas föra en deflationspolitik som sänker löner och priser blir realräntan skyhögt, med förödande konsekvenser för investeringar, sysselsättning och skatteintäkter”, konstaterar Stefan de Vylder.

Efter 1930-talskrisen var politikernas lärdom att de under kriser måste gå in och med offensiva åtgärder så att nedgången kan brytas och ekonomin åter byggas upp.

Denna lärdom har de senaste decennierna åter fallit i skymundan. Istället har en övertro på marknaden, i nygamal 30-talstappning, trängt in i de politiska parlamentens beslutsgångar. Denna renessans för politikernas abdikation och marknadens intåg finns till och med cementerad i EU:s grundlagar, i synnerhet i regelverket för den nyliberala valutaunionen EMU. Om [eller snarare när]eurokrisen sprider sig från småländerna Grekland, Irland och Portugal till Sydeuropas ekonomiska jättar Italien och Spanien, eurozonens tredje respektive fjärde största ekonomier, då kommer eurokostymen att spricka i sina sömmar på allvar.

Gösta Torstensson

Redemokratisera den ekonomiska politiken

”Antingen får man skapa Europas förenta stater eller upplösa unionen”, säger Klas Eklund, senior ekonom på wallenbergarnas SEB, i en intervju med Dagens Nyheter apropå den pågående eurokrisen [9 augusti].

Det är inte ofta som jag delar analys med högerns Kjell-Olof Feldts dåvarande vapendragare [statssekreterare på finansdepartementet] när det i slutet av 80-talet gällde att som steg i anpassning till EU och EMU avskaffa regleringarna för valutatransaktioner och bankers utlåningar samt att förbereda kronans knytning till den då fiktiva EU-valutan.

Men jag skulle tro att våra slutsatser divergerar markant: Upplös valutaunionen, reglera kapitalmarknaderna och redemokratisera den ekonomiska politiken.

Gösta Torstensson

Sverige har blivit en anonym medlem i EU

Afrika är platsen för de snabbast växande ekonomierna i världen. IMF spår att sju av de tio snabbast växande ekonomierna de närmaste åren är afrikanska. Ändå låter Sverige 30 års uppbyggnad av relationer inom bistånd, handel och turism att försvinna, skriver Bo Göransson och Cecilia Bäcklander, före detta generaldirektör för Sida respektive före detta programchef på Utbildningsradion, på DN Debatt [12 augusti] och konstaterar att orsaken är att "vi nu är en anonym medlem av EU, utan egen röst eller åsikt".

"Rysk euro räddar Europa"

Ryssland borde ansluta sig till eurozonen, föreslår den ryske miljardären Michail Prochorov.

– Det skulle rädda Europa från konkurs, säger han enligt TT/AFP. Han vill även se Ryssland ingå i Schengensamarbetet för att skapa "ett Storeuropa från Lissabon till Vladivostok".

Prochorov är en av världen rikaste personer, och kastade sig nyligen in i politiken genom att bli partiledare för högerliberala Rätta vägen.

CDU ogillar Merkels politik

Nästan två tredjedelar av medlemmarna i förbundskansler Angela Merkels parti CDU är missnöjda med hennes politik, enligt Reuters. 62 procent av de svarande i undersökningen är oroliga för bilden av det konservativa blocket.

Drygt hälften, 52 procent, av de 578 tillfrågade partimedlemmarna i CDU och systerpartiet CSU är emot åtgärderna för att rädda krisdrabbade euroländer och 42 procent är motståndare till räddningspaketen för Grekland, Irland och Portugal.

Sverige smygansluts till Nato

"Sverige närmar sig Nato utan offentlig insyn och debatt", skriver socialdemokraterna Anders Ferm och Thage G Peterson på DN Debatt [11 augusti]. Ferm har bland annat varit FN-ambassadör och chefredaktör för tidningen Arbetet, medan Peterson

bland annat har varit försvarsminister och talman i riksdagen.

"Försvarspolitikerna och militären har nu baxat oss fram till Natos port i stort sett utan någon offentlig debatt. Men det finns ett problem. Folket! Bara en av fem svenskar anser att vi bör gå med i Nato. Den säkerhetspolitik som politikerna, militären och medierna håller på att genomföra saknar enligt opinionsundersökningarna folkligt stöd och folklig förankring. Man borde antingen ändra politik – eller skaffa ett annat folk!"

Hemligt danskt nätverk avslöjat

En grupp danskar har i 20 år arbetat för ett invandrarfritt Danmark, skriver den danska dagstidningen Politiken. Det hemliga nätverket, ORG, har 100 medlemmar och dolda band mellan Dansk Folkeparti, Den Danske Forening samt rasistiska och våldsbenäigna grupper. Målet är att "rensa" Danmark från invandrare och göra upp med "landsförrädarna" som gjort invandringen möjlig.

Oenighet om ny EU-skatt

EU-kommissionen föreslår EU-moms och skatt på finansiella transaktioner, så kallad Tobinskatt. I gengäld lovas medlemsländerna sänkt medlemsavgift. Den brittiska regeringen har redan sagt nej till förslagen. Men en Tobinskatt har stöd från flera andra regeringar och EU-momsen ska ersätta den avgift på nationella momsuttag som finns i dag.

Demokratiskt problem med euroobligationer

Sedan en tid tillbaka finns en diskussion i EU om euroländerna ska ge upp sina nationella statsobligationer och istället ha en gemensam euroobligation. Därmed skulle ländernas upplåning ske gemensamt. I höst kommer EU-kommissionen med en rapport om hur euroobligationer skulle kunna "förbättra budgetdisciplinen och öka likviditeten på marknaderna", enligt EU-kommissionär Olli Rehn. Robert Bergqvist, chefekonom på SEB-banken menar att det finns ett demokratiskt problem euroobligationer som underskattas av EU:s makthavare. – Jag är orolig att man fokuserar på fel

problem. Euroobligationer kan vara ett verktyg för att förhindra överdriven skuldsättning framåt i tiden. Men det innebär också ett steg mot en politisk union och då måste man ha ett brett folkligt stöd. Jag tycker mig inte se det i Europa idag och det gör mig orolig att politikerna fortsätter mot en politisk union utan förankring hos euromedborgarna. Om man skapar ett växande förtroendegap mellan politiker och medborgare kan det ge en politisk och demokratisk baksmälla, säger han till Europaportalen [10 augusti].

Svenskt samarbete med Nasa

Svenska Rymdstyrelsen och den amerikanska motsvarigheten Nasa har undertecknat ett tioårigt avtal om samarbete för utvecklingen av framtidens satelliter. Det svenska bidraget är framför allt teknik för att miniatyrstyra viktiga standardenheter för satelliter som elsystem och omborddatorer. Genom avtalet öppnas också nya möjligheter för svensk medverkan i framtida Nasa-projekt, skriver Rymdstyrelsen i ett pressmeddelande.

Byggnads gick på pumpen

Fackförbundet Byggnads fick storstryk i Arbetsdomstolen. Sju polska byggnadsarbetare fick inte ut sin lön på ett hotellbygge i Örebro. Men domstolen slår fast att fackförbundet inte kan bevisa att de sju var anställda av det företag som blev stämt. I stället för ett skadestånd på 300.000 kronor till arbetarna måste Byggnads betala rättegångskostnader på en halv miljon kronor.

Hårdare krav på djurskydd

Förvaltningsrätten i Falun ger Rättvik kommun rätt att ställa krav på djurskydd som går utöver EU:s minimikrav i sin livsmedelsupphandling. – Vi vet att det finns många fler kommuner ute i landet som också vill ställa djurskyddskrav men som tvekat på grund av den senaste tidens spretiga domar säger Monika Sihlén, projektledare på Miljöstylningsrådet. Någon som underrättat EU-kommissionen som har i uppdrag att övervaka tillämpningen av EU:s marknadsliberala upphandlingsdirektiv?